

Toepassing beleidskaders BZK en Provincie Gelderland bij opstelling Herindelingsontwerp

De toetsingskader zijn beschreven in hoofdstuk 7 van het Herindelingsontwerp. Kort gezegd zijn de kaders uit het Programma Sterk Bestuur benut om de bestuurskracht van Scherpenzeel te kunnen waarderen en om het proces van afweging daarover in te richten in de afgelopen periode. De beleidskaders van het Ministerie van BZK zullen door de Minister van BZK worden toegepast om het resultaat daarvan – in de vorm van het Herindelingsregeling – te toetsen.

Kaders Provincie Gelderland (paragraaf 7.4 en hoofdstuk 3 Herindelingsontwerp)

Het kader uit het Programma Sterk Bestuur benoemt dat een voldoende sterk lokaal bestuur:

- Zijn wettelijke taken goed uitvoert;
- Goed samenwerkt;
- De maatschappelijke opgaven voorop zet;
- Financieel gezond is;
- Inspeelt op actuele ontwikkelingen.

In het proces om tot oplossingen te komen hanteert de provincie de volgende uitgangspunten:

- Oplossingen dienen duurzaam te zijn en te passen binnen de regionale context.
- Gemeenten en regio's zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun eigen bestuurskrachtversterking. In sommige gevallen is het denkbaar dat de provincie vanuit haar zorgplicht de regie moet pakken, om tot een werkbare oplossing te komen.
- De provincie Gelderland kijkt maatwerkgericht naar het versterken van de bestuurskracht.

Bestuurskracht is een veelzijdig begrip. In de dialoog met gemeenten over het versterken van de bestuurskracht richt de provincie zich onder andere tot de volgende elementen en vragen:

- Het politiek en bestuurlijk leiderschap: is er onder meer sprake van het doorhakken van politieke knopen, focus op maatschappelijke opgaven en bestuurlijke stabiliteit?
- Het politiek-bestuurlijk samenspel: hoe werken raad, college en organisatie samen?
- Het versterken van lokale democratie: is er interactieve beleidsvorming en participatie met inwoners?
- Het samenspel met 'buiten': is er een adequate samenwerking met o.a. buurgemeenten, regionale partijen en maatschappelijke partners?
- De capaciteit van de ambtelijke organisaties: is er genoeg personeel (in kwantiteit en kwaliteit) om opgaven en taken naar behoren en op robuuste wijze uit te kunnen voeren?
- De financiële en economische basis: beschikt de gemeente onder meer over voldoende financiële middelen om opgaven te kunnen vervullen?

Deze lijst van randvoorwaarden dient als leidraad voor het gesprek over bestuurskracht en om gemeenten in staat te stellen om gericht aan die elementen te werken die verbetering of aanpassing behoeven.

Beleidskader Herindeling Minister BZK (zie paragraaf 7.1 en 7.2. Herindelingsontwerp)

Uitgangspunt van herindelingen volgens het Beleidskader Herindelingen 2019 is dat een herindeling primair aan gemeenten is. Bij evidente bestuurskrachtproblemen van gemeenten, waarbij een gemeente niet in staat wordt geacht deze problemen zelfstandig op te lossen, kan een provincie vanuit haar verantwoordelijkheid het initiatief tot een overleg over de bestuurlijke toekomst van een gemeente starten op grond van artikel 8 Wet arhi.

Het kabinet beoordeelt de herindelingsadviezen op basis van **vier criteria**: draagvlak, bestuurskracht, interne samenhang en nabijheid van bestuur en regionale samenhang. Voor het criterium draagvlak wordt gekeken naar resp. het lokaal bestuurlijk draagvlak (de beide gemeenten), het draagvlak in de regio (met name bestuurlijke partners) en het maatschappelijk draagvlak (inwoners en stakeholders).

Bij een reguliere samenvoeging worden alle betrokken gemeenten opgeheven en een nieuwe gemeente ingesteld. Er kan ook sprake zijn van een lichte samenvoeging. In dat geval blijft 1 gemeente bestaan en worden de andere gemeente(n) aan deze gemeente toegevoegd. Bij een lichte samenvoeging zijn er twee aanvullende criteria, te weten een goede geregelde overgang van personeel en instemming van de raden van alle fuserende gemeenten.